

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

lentacv-||la noui testamenti Cardi.||nalis sancti Xisti.||

Cajetan, Thomas

Colonie, 1526

VD16 V 1243

In duodecimo. Tractantur circa res gestas quinq[ue].

urn:nbn:de:hbz:466:1-34421

Incipit duodecimum

Iētaculum: in quo quin-
q; tractantur.

Currunt Duodecimo cōside-
randa circa res ge-
stas quinq;.

Primum Luc. viij. quo pacto mulier
peccatrix stans lauerit pedes domini
lachrymis.

Secūm, vnde cōstet ex euāgelio hāc mulierē pec-
catricē esse Mariā magdalenā ⁊ sororē Lazari.

Tertium, Cur Marci. viij. dñs cecum illumina-
uit paulatim, ita quod primo imperfecte: dum di-
xit, video homines ambulantes sicut arbores: ⁊ se-
cundo impositione manuum perfecte, vt clare vi-
deret omnia.

Quartum, Cur Paulus apostolus tam i. ad thi.
iij. quā ad ti. i. tradens conditiōes requisitas ad e-
piscopum, tradit tātūmodo posituas (puta sobri-
um, prudētē ⁊c.) ⁊ nūq; meminit pditionis ppara-
tine: scilicet q; sit dignior alijs.

Quintū, Cur tentator Christi in prima ⁊ secun-
da tētatiōe dixit, si filius dei es, in tertia autē hoc nō
dixit, sed ad maximū scelus est ausus Christum p-
nocare.

Ad primū horū dicitur, quod Lucas euā-
gelista exuberantiā fletus ⁊ lachrymarū in il-
la peccatrice descripsit ex hoc quod nō po-
tuit cōtinere lachrymas immo lachrymarū proflu-
uū, vsq; ad sui prostrationē ad pedes Christi: sed
tanta erat cōmotio ad fletū, ⁊ affectus ad irrigan-

¶

Ientaculi duodecimi questio secūda

dum pedes lachrymis, vt ad huc stans .i. erecta p
flumiū lachrymarū inceperit ad pedes emittere. Pro
pē qd signāter euāgelista nō dixit qd stās rigauit pe
des eius, sed quod stans cepit rigare: significans p
hoc incōtinentiā ⁊ exuberantiā lachrymarū.

Ad secundū dicitur, quod ex euāgelio Mar
ci vlt. habetur Mariā Magdalenā esse illā
de qua dñs elecerat septē demonia. Et quo
niā Marcus ideo descripsit eā a septē demonijs
vt denotaret dignitatē hominū peccatorum qui ad
Christum conuersi sunt, p hoc quod Christus mu
lieri olim tā peccatrici resurgēs primo apparuit, cō
sequens est vt per septē demonia intelligantur vni
uersa vitia: vt Bre. optime exposuit: alioquin non
fuisset ex hoc peccatores dignificati. Nā verari
corporaliter hominē a septē demonijs, nō est pecca
tū sed pena: ac per hoc nō fuisset denotata mulier
peccatrix, sed mulier afflicta a demonijs. Quum i
taq; maria Magdalena cui Christus resurgēs pri
mo apparuit, sit illa que vniuersis vitijs erat subie
cta, ⁊ nulla alia legatur nisi illa que erat in ciuitate
a deo peccatrix vt etiam proprio nomine non me
ruerit nominari, rationabilis valde apparet com
munis opinio, eandem dicens mariam Magdale
nam ⁊ peccatricem apud Lucam.

Et confirmatur ex eo q Lucas ipse post la
chrymas mulieris peccatricis, sequēti capitulo po
nens mulieres Christi sequaces, ante omnes ponit
mariam Magdalenam: nominans eam iam Chri
sti pedissequam, cuius peccatricis nomen tacue
rat. Simile enim quid fecit de Mattheo euangelio

Iētaculi duodecimi questio secūda cxiij
sta: dum sedentem ad teloneum nominat leui, quem
postea in cathalogo apostolorum nominat Mat
theum.

Cfirmatur quoq; non solum eadem sententia sed
etiam quod ipsa fuerit soror Lazari, ex verbis Jo
annis euangeliste: dicentis de Maria sorore Laza
ri, Maria aut erat que unxit pedes dñi unguento.
Ex tempore em̄ quo Joānes hec verba dixit, habe
tur ipam fuisse que olim unxerat pedes domini un
guento, nam per hec verba descripta est ante resur
rectionem Lazari: ac per hoc ante tempus cene in
qua Lazarus resuscitatus vnus erat ex discumben
tibus ante sex dies pasce, quando Maria iterū un
xit pedes domini.

Ex quo enim Joannes scripturus erat cenā illā
et vnctionē que ibi facta postea fuit, non erat soror
Lazari describenda per futuram vnctionem verbo
preteriti temporis scilicet unxit: sed ad significandū
preteritam vnctionem quam descriptam sciebat a
Luca euangelista, descripsit eam a preterito actu,
vt ad quantam gratiam sint peccatores a Christo
admissi significaret. Vnde et vtitur simili modo lo
quendi, quo vtitur in descriptione aliarum perso
narum ex preteritis actibus. Quum enim describit
Nicodemum sepelientem Christum, dixit quod is
ipse est qui venerat primum ad eum nocte. Et simi
liter quū describit Cayphā indicantem Christū ait
erat aut Cayphas qui psiliū dederat Iudeis &c.
Ita q; de sorore Lazari dicit. Maria aut erat q; un
xit pedes dñi unguento, et exersit capillis suis: con
stat em̄ q; nulla alia p tunc erat q; unxit pedes dñi et
exersit capillis suis, nisi peccatrix apud Lucam.

Ientaculi duodecimi questio secunda.

E Nec solum ex tempore sed etiam ex loco idem confirmatur. Nam in eadem domo vtraque vinctio facta insinuat eandem esse personam vngentem cui commoda erat illa domus: prima siquidem vinctio facta est in domo Simonis pharisei: secunda quae in domo Simonis leprosi: quia dominus curauerat eum a lepra, ut glosa dicit. Ex quo apparet quod tam commoda imo et familiaris domus Simonis erat marie sorori Lazari, ut forte (quod etiam aliqui putant) in eadem domo sub diuersa tamen contignatione habitaret maria Magdalena.

Quod ex tribus elici quodammodo potest. Primo ex eo quod domestice videtur ingressa super iuuantes quoniam primum rigauit pedes eius, ut cognouit quod accubisset in domo Simonis pharisei, quasi nata loci commoditatem. Secundo ex eo quod quasi ad manum habens dum cenaretur ante sex dies Pasce accepit alabastrum vnguenti, etc. Tertio ex eo quod in domo Simonis Martha ministrabat.

Et confirmatur adhuc eadem sententia ex fiduciali augmento familiarium tactuum. Nam quoniam dominus Iesus a mulierum puerfatione esset tam alienus, ut discipuli videntes eum loqui cum Samaritana, mirarentur quod cum muliere loquebatur, credibile non est quod mulier aliqua ausa fuerit prima vice vngere caput ipsius: sed quod mulier illa quae prima vice pedes lachrymis lauit, et gratum suum officium fuisse expraestitit dum audiuit propterea sibi dimissa esse peccata multa. post multum tempus animae quior facta ex multis sibi monstratis beneuolentiae signis et multis preceptis effectibus gratie spiritualis, tamen fiducie acceperit, ut iteque pedes et caput simul vngerit, rationalis processus fiducie admittit, qui

Ieraculi duodecimi questio tertia c xv.

vsq; adeo excreuit, vt ad reuergētis domini amplexum amoris ardor magnitudoq; letitie incitauerit, quā prohibita est a domino, dicēte noli me tāgere. Quod enim tunc in amplexum ruere volebat, in sinuat primo ipsa dñi prohibitio, qui tamen nō prohibuit eam osculari sibi pedes: quoniam scriptum est, accesserunt ⁊ tenuerunt pedes eius. Attestari etiā dicit incorrupta adhuc caro in sola fronte capitū eius perseverās: vt pote quā dominus manu in mortali tetigit, prohibens eam, noli me tangere, hoc est enim signum quod vultum suum Magdalena nō ad terrā versus pedes dirigebat, sed nesciens quid faceret ad amplexum.

¶ Et hec dicta sint, vt percipiatur quod vnāmet psona fuit que primo pro remissione peccatorum labrymis rigauit pedes eius, postea animequior facta ad caput vngendum ascendit, ⁊ post resurrectionē ardens magistri amore in amplexus ruere voluit: huius enim fiducia, pgressus idētitatē psonae inōstrat. Et quā constat q; Maria magdalene fuit que fecit hunc vltimū actū, ⁊ q; soror Lazari fuit que fecit penultimū, ⁊ q; peccatrix mulier q; fecit primū, cōsequens ex hoc ⁊ tot alijs antedictis est, vt ex euāgelicis dictis credamus vnā ⁊ eandē esse Mariā magdalene sororē Lazari que erat in ciuitate peccatrix: vt ecclesiasticum etiā officium testatur.

Hec de secundo.

Ad tertium dicitur, quod ratio talis quasi imperfecti modi curādi fuit duplex, vna ex parte ceci, quia scilicet indispositus erat ad recipiendum subitam sanitatem perfectam: vt patet ex eo quod ipse non rogabat pro seipso, sed alij ro-

Ientaculi duodecimi questio tertia

Nec tamen causa non est sufficiens: quoniam legitur dominum subito curasse paralyticum submissum per tegulas, ad fidem aliorum ipso paralytico tacente.

Unde altera causa ex parte domini simul cum predicta concurrat: scilicet ut doceret nos miraculosa dei opera non solum esse que subito perfecte fiunt, sed etiam procedendo de imperfecto ad perfectum, et quidem cecus ille ita erat dispositus ut non esset capax perfecte sanitatis vno ictu, sed paulatim sicut dispositio erat fidei et deuotionis, ita etiam paulatim sanitatis donum concessum est. Quod in paralytico non est obseruatum, quia ratio alia urgebat: scilicet ut sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra hominibus dimittendi peccata.

Instruimur ergo ex hac per partes illuminatioe ceci, recognoscere etiam diuinam gratiam quam post votum emissum ob sanitatem consequenda paulatim sani sumus. Et similiter quum sanitatem anime paulatim a deo consequimur: procedens de imperfecto ad minus imperfectum, et inde ad aliquam perfectionem, et inde ad aliam etc. Huiusmodi enim sanandi modum ex speciali gratia procedere ex hoc domino facto instruimur: et non solum ea que statim perfecta sunt opera diuino esse tribuenda miraculo.

Hec de tertio.

Ad quartum dicitur, quod paulus apostolus ad illius temporis episcopos respicit, quando episcopatus non erat honoris sed oneris, non habebat annexum beneficium honorum temporalium: sed erat tantum superintendens spiritualibus, et temporalium per diaconos administrator.

Lentaculi duodecimi questio quarta cxvi

In impositione autem onerum sufficit eligere idoneum ad tale onus sustinendum, et non oportet digniorem alijs preferre: quoniam ratio exigens conditionem comparativam (scilicet quod sit alijs dignior) fundatur super exhibitionem boni debiti: onus autem non clauditur sub genere bonorum, sub quo clauduntur honores, dignitates, beneficia, &c. Sed hec responsio licet vera dicat, non tamen satisfacit: quoniam apostolus scripsit epistolas ad instruenda non solum illa tempora, sed omnia succedentia.

Similiter non satisfacit responsio dicens quod locus ab auctoritate negative parum aut nihil valet: et sic per hoc quod Paulus tacuit conditionem comparativam, non potest deduci, ergo conditio comparativa non requiritur. Deficit siquidem hec responsio in proposito propter duo. Primo, quia Titus plusquam legitimam excusationem habuisset erroris sui, preficiendo episcopos dignos et non adhibendo diligentiam utrum sit aliquis dignior: nam Paulus apostolus scribit ei quod instituat episcopos in Creta: et dat ei regulam circa conditiones eligendorum ad episcopatum: nullus certe culpae posset Titum preficientem episcopos iuxta regulam Pauli precise, ac per hoc non curantem de parativis: potuisset enim semper dicere feci iuxta regulam a te mihi traditam: tu in culpa es si insufficienter me instruxisti. Secundo, quia ipse Paulus apostolus Actuum xx. ait ad Ephesios, in persona omnium quibus predicaverat: mundus sum a sanguine omnium: non enim subterfugi, qui minus annunciarum omne consilium dei vobis. Quomodo namque omne consilium dei annunciasset, si tradendo regulam de eligendis episcopis, tam necessariam conditionem tacuisset?

Ientaculi duodecimi questio quarta.

Dicendum Ergo videtur, q̄ p̄terea Paulus apostolus hanc conditionem paratiam tacuit, quia per se loquendo non est necessaria. Dico autem per se, quia episcopatus dupliciter considerari potest: vel secundum id quod conuenit ei per se: vel secundum sibi annexa. Et si quidem consideretur sibi annexa (s. superioritatem honorem, dignitatem, beneficium ecclesiasticum) sic est in genere bonorum. Et quoniam huiusmodi annexa sunt communia bona ecclesiastica, et debita membris ecclesie ut distribuantur illis, idcirco sibi hęc exigitur conditio paratiua: ut scilicet digniori maiora dentur, et oppositum facere, est vitium acceptionis personarum. Et iuxta hoc intelligenda est doctrina dicentium, quod oportet in foro conscie eligere digniorem ad hoc, et non sufficit eligere bonum seu dignum: quia vitium acceptionis personarum est exhibere bona debita sic ut minus dignus preponatur magis digno. Si vero consideretur episcopatus sibi id quod conuenit sibi per se, sic est in genere onerum: ut patet ex actu sibi proprio, qui est pascere oues et agnos Christi: iuxta verbum domini Joannis ultimo: hoc enim onerosum manifeste est, et pure onerosum. Propter quod dominus voluit quod Petrus ex amore quem haberet ad ipsum dominum subiret tale onus. Et Paulus apostolus docet, dicens: qui episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: non bonam dignitatem, non gradum, non beneficium, non honorem, etc. sed opus tantum, ac per hoc onus: unde et merces operario debetur, iuxta illud Matthe. xx. voca operarios, et redde illis mercedem. Nec obstat puritati oneris quod pastorale officium gradum potestatemque superiorem per se

Ientaculi duodecimi questio quarta. cxvij

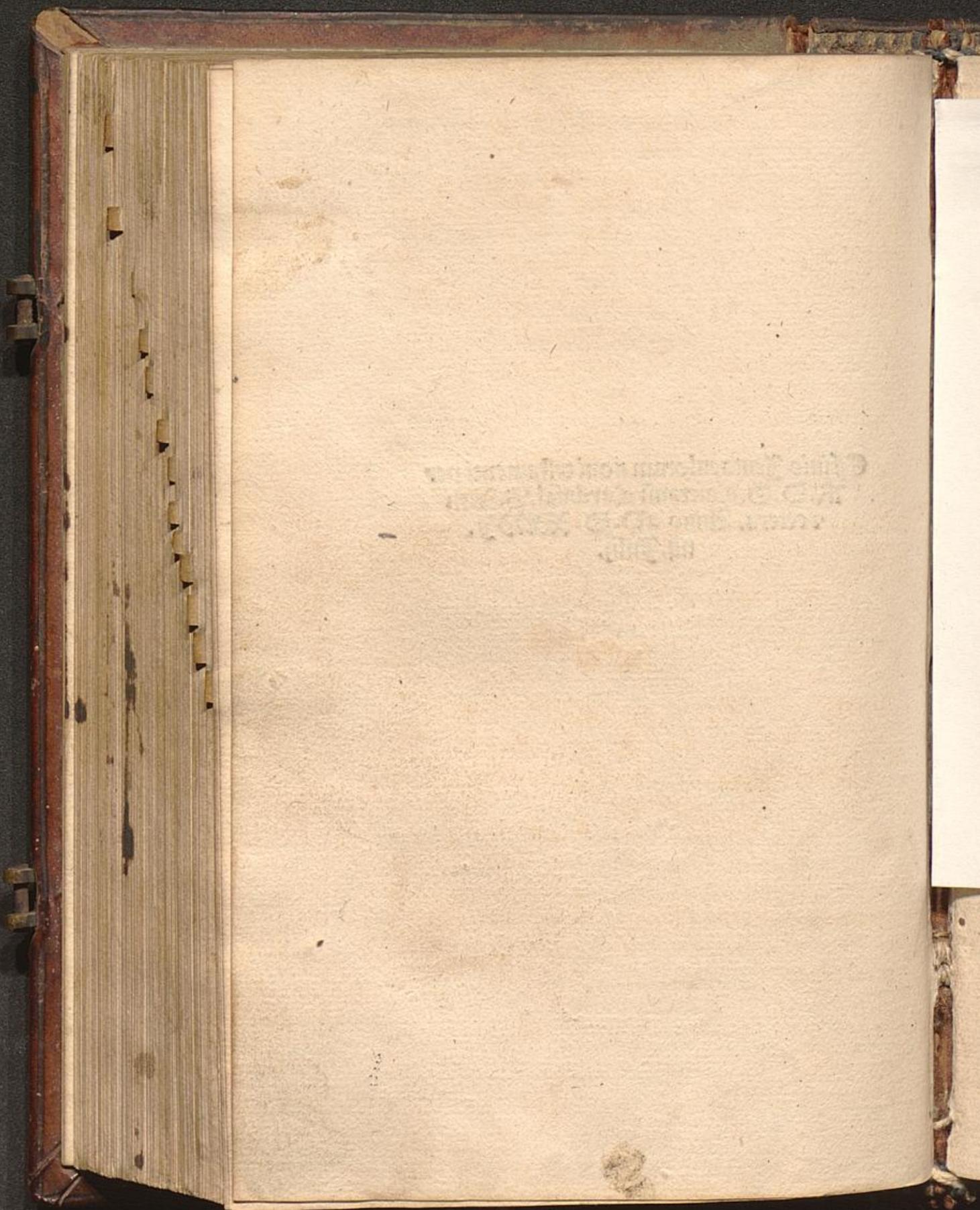
supponit aut constituit: quoniam huiusmodi gradus ac
potestas non concurrat ut bonum persone que assumitur
ad pastorale onus: quia non datur ei ut bene sibi sit
sed propter necessitatem aut utilitatem omnium. Et ut
unico dicatur verbo, totum pastorale officium ordi-
natur per se ad bonum non pastoris, sed ecclesie Christi:
ac per hoc in genere non bonorum sed onerum distri-
buendorum personis ecclesiasticis, per se locatur.

¶ Considerando itaque episcopatum per se nulla
apparet ratio quod requiratur conditio comparatiua:
nam ex parte persone que eligitur, cessat ratio acce-
ptionis personarum: quia non distribuitur com-
mune bonum, sed commune onus: unde non cadit
acceptio personarum, nisi forte plus grauando il-
lum cui datur. Ex parte vero ecclesie cui super in-
tendere debet, non est maius debitum quam ut suffici-
enter ei provideatur: quia ecclesia ipsa non habet ius
nisi ad sufficientem habendum pastorem. Cuius si-
gnum est, quod non est locus querelae si sufficienter ei pro-
uidetur. Et ad supererogationis bonum spectat si
plus quam sufficiens ei detur pastor. Et confirmatur ex
ceteris provisionibus officialium, que in mundo fi-
unt, nam ubique recte rationis satisficit, si sufficienter ciuita-
tibus, opidis, regnis, administrationibus, &c. prouidetur.
Et ad hanc sententiam ducunt due prius inducte rationes pro suf-
ficientia doctrine ab apostolo tradite: ambe enim multum
cogunt. ¶ Et si contra hanc sententiam applicetur illa ratio:
scilicet quare eligis ex duobus sufficientibus minus dignum:
in promptu est responsio, quia non teneor eligere me-
liorem: sed multis existentibus sufficientibus locus
est gratificationi, nec est acceptio personarum preeli-
gere minus dignum, sufficientem tamen, sed libertas.

¶ v

3

¶ finis Tentaculorum novi testamenti per
R. D. D. Caietanū Cardinal. S. X. I. I.
z cetera. Anno M. D. XXXI.
iii. Julij.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.